

2. Apoštolské konštitúcie

2.1 Sapientia christiana

Úvod⁵³

Služba evanjelizácie, ktorá je vlastným poslaním Cirkvi, si žiada nielen to aby evanjelium bolo ohlasované vo viacerých krajinách a väčšiemu množstvu ľudí, ale aj to, aby silou evanjelia sa formoval spôsob myslenia, kritériá úsudku, normy konania; jednoducho povedané, je potrebné, aby celá kultúra človeka bola preniknutá evanjeliom.⁵⁴

Preto sa Cirkev usiluje priniesť Kristovi dobrú zvesť všetkým vrstvám ľudského rodu, aby mohla zmeniť zmýšľanie tak jednotlivcov, ako aj všetkých ľudí spoločne; aby ich diela a podujatia, ich celý život a každé prostredie, v ktorom žijú, prenikla svetlom evanjelia.

Takto Cirkev rozširovaním ľudského vzdelania a kultúry splňa vlastné poslanie evanjelizácie.⁵⁵ Preto v Cirkvi od jej začiatkov - ako náš predchodca Pius XI. spomínal v úvode apoštolskej konštitúcie *Deus scientiarum Dominus* vznikali *didascalie* (školy), aby vysvetľovali kresťanskú múdrosť, ktorou sa naplňali život a mravy ľudí. V týchto sídlach kresťanskej múdrosti čerpali svoje vzdelanie najslávnejší cirkevní otcovia a doktori, cirkevní učitelia a spisovatelia.

Počas stáročí veľkým úsilím najmä biskupov a rehoľníkov v blízkosti cirkevných katedrál a rehoľných kláštorov boli založené školy, ktoré šíрили akoby v jednom cirkevnú náuku aj občiansku vzdelanosť.

Cirkev vzhľadom na svoj daný charakter neprestala zakladať a podporovať takéto sídla múdrosti a inštitúty na vzdelávanie, o čom svedčia mnohé katolícke univerzity budované aj v dnešných časoch skoro na všetkých miestach sveta. Cirkev, vedomá si svojho spasiteľného poslania na celom svete, túži mať k sebe pripojené sídla vyššieho vzdelávania a chce, aby sa všade rozširovali a účinne pôsobili, aby sprítomňovali a šíрили pravé posolstvo Krista v ľudskej kultúre.

Pápež Pius XII. apoštolským listom z 27. júla 1949 zriadil Federáciu katolíckych univerzít a ustanovil, že „hodnotu úplného atenea má tá univerzita, ktorú kánony založila alebo v budúcnosti založí, alebo verejne uzná za riadenú a celkom

⁵³ Porov.: MAJZEL, M.: *Seminárna práca zo spirituálnej teológie*. Spišská Kapitula : 2002.

⁵⁴ Porov.: PAVOL VI.: Apošt. adhort. *Evangelii nuntiandi*, č. 19-20: AAS 68 (1976), 18 a nasledujúce : *EV V*, 1611 a nasledujúce.

⁵⁵ ⁵⁵ Porov.: Tamže 18: AAS 668 (1976), 17 a nasledujúce: *EV V*, 1610: a DRUHÝ Vatikánsky koncil, Past. konštitúcia. *Gaudium et spes* 58: AAS 58 (1966), 1079: *EVI*, 1510-1513.

sformovanú podľa normy katolíckej výchovy sama Svätá stolica“. Toto potvrdil aj Druhý vatikánsky koncil: „Cirkev sa horlivo stará o tieto vysoké školy“ a neúnavne povzbudzuje, aby sa rozširovali v rozličných častiach sveta vhodne umiestnené katolícke univerzity, aby v nich „študenti boli formovaní na ľudí skutočne vynikajúcich vo vede, pripravených na náročné povinnosti v spoločnosti a na svedkov viery vo svete“ (GE 10).

Nie je zvláštne, že medzi katolíckymi univerzitami sa Cirkev neustále usilovala rozširovať najmä tie cirkevné fakulty a univerzity, ktoré sa venujú predovšetkým kresťanskému zjaveniu a tomu, čo s tým súvisí, a teda sú úzko spojené s vlastným poslaním evanjelizácie. Týmto fakultám bola zverená veľmi ťažká úloha pripraviť s osobitnou starostlivosťou svojich študentov na kňazskú službu, na vyučovanie posvätných vied a na prijatie namáhavého poslania apoštolátu.

Povinnosťou týchto fakúlt je aj ďalej skúmať rozličné oblasti posvätných disciplín, aby sa stále prehlbovalo poznanie posvätného zjavenia, aby sa viac odhaľovalo dedičstvo kresťanskej múdrosti odovzdávané od starších, aby sa širil dialóg s oddelenými bratmi a nekresťanmi a riešili sa otázky, ktoré nastoľuje vedecký pokrok.

Preto Apoštolská stolica, aby splnila svoje poslanie, cíti právo a povinnosť zakladať a podporovať cirkevné fakulty, ktoré závisia od nej alebo existuje samostatne, alebo sú pripojené k univerzitám. Sú určené pre Bohoslovcov aj laikov a veľmi sa žiada spolupráca celého Božieho ľudu pod vedením pastierov, aby sa tieto sídla múdrosti účinne pričínili o rast viery a kresťanského života.

Cirkevné fakulty - ktoré sú zriadené na spoločné dobro Cirkvi a pokladajú sa za niečo vzácne pre celé cirkevné spoločenstvo - majú si byť vedomé svojho významu v Cirkvi. Tie, ktoré sa najviac dotýkajú kresťanského zjavenia, nech pamätajú na príkazy, ktoré povedal o tomto poslaní Cirkvi jej najvyšší Učiteľ - Kristus: „Choďte teda, učte všetky národy a krstite ich v mene Otca i Syna i Ducha Svätého a naučte ich zachovávať všetko, čo som vám prikázal“ (Mt 28,19-20).

Biskupské konferencie v jednotlivých národoch a krajinách nech preukazujú takýmto fakultám ustavičnú starostlivosť, nech neprestajne podporujú ich rozvoj a vernosť učeniu Cirkvi, aby poskytovali celému spoločenstvu veriacich svedectvo ducha celkom oddaného tomuto Kristovmu príkazu. Treba, aby takéto svedectvo prejavovala fakulta ako celok a zároveň všetci jej členovia aj jednotlivci. Cirkevné univerzity a fakulty boli ustanovené na budovanie Cirkvi a na úžitok veriacich, a je nevyhnutné, aby to vždy mali pred očami ako kritérium svojej obetavej práce.

Predovšetkým učitelia, ktorí majú najväčšiu zodpovednosť, nech vykonávajú zvláštnu službu Božieho slova a nech sú pre mladých ľudí učiteľmi viery, pre študentov a ostatných veriacich svedkami živej evanjeliovej pravdy a

príkladmi vernosti k Cirkvi. Je osožné pripomenúť si slová pápeža Pavla VI.: „Poslaním teológa je budovať cirkevné spoločenstvo, aby Boží ľud vzrastal v skúsenosti viery.“⁵⁶

Na dosiahnutie vlastných cieľov je potrebné, aby cirkevné fakulty boli zriadené tak, aby primerane zodpovedali novým požiadavkám doby; preto Druhý vatikánsky koncil určil ich pravidlá, ktoré treba poznať.⁵⁷

Apoštolská konštitúcia *Deus scientiarum Dominus* vyhlásená pápežom Píom XI. dňa 24. 5. 1931 priniesla mnoho vo svojej dobe na obnovenie vysokoškolského štúdia; predsa však nové životné okolnosti si vyžadujú určité prispôbenia a inovácie.

Napokon nové zmýšľanie sa prejavuje aj pri samotnom zlučovaní univerzity a fakulty, civilnej aj cirkevnej, pre spravodlivú túžbu viac sa zúčastňovať na živote univerzity, o čo sa usilujú všetci, ktorí majú v nej nejakú úlohu.

Posvätná kongregácia pre katolícku výchovu⁵⁸ poslušná nariadeniu Koncilu, aby zadost'učinila týmto novým požiadavkám, už v roku 1967 pristúpila k obnove v duchu Koncilu 20. 5. 1958.

Iste nikomu neuniknú ťažkosti, ktoré prekážajú vyhláseniu novej apoštolskej konštitúcie. Predovšetkým je to „beh času“, ktorý prináša také rýchle zmeny, že sa zdá, že nič nemôže zostať stabilné a trvalé. A predsa, keďže na celom svete sú cirkevné fakulty založené alebo schválené Svätou stolicou a v jej mene udeľujú akademické stupne, je nevyhnutné, aby sa zachovala nejaká podstatná jednota, aby požiadavky na dosiahnutie akademických stupňov boli jasne stanovené a všade platné.

2.1.1 Povaha a cieľ cirkevných fakúlt

Aby mohla Cirkev plniť službu evanjelizácie zverenú od Krista, má právo a povinnosť zriaďovať a podporovať univerzity a fakulty, ktoré od nej závisia. Cirkevnými univerzitami a fakultami sa v tejto konštitúcii nazývajú tie, ktoré boli kánonicky zriadené alebo schválené Apoštolskou stolicou, rozvíjajú a prednášajú posvätnú náuku a s ňou súvisiace vedy a majú právo autoritou Svätej stolice udeľovať akademické stupne.

Ciele cirkevných fakúlt sú: Vedeckým bádáním zdokonaľovať a povznášať vlastné predmety, najmä hlbšie vnikáť do kresťanského zjavenia a do toho, čo s tým súvisí, systematicky predkladať jeho pravdy, v jeho svetle skúmať nové

⁵⁶ PAVOL VI.: List *Le transfert à Louvain-la-Neuve* rektorovi Katolíckej univerzity v Louvain, 13. 9. 1957: porov. OR 22.-23.9.1975: Porov.: JÁN PAVOL II., encyklika. *Redemptor hominis*, č. 19: AAS 71 (1979), 305 a nasledujúce: *EV VI*, 1244 a nasledujúce.

⁵⁷ DRUHÝ Vatikánsky koncil, Deklarácia o kresťanskej výchove *Gravissimum educationis* II: AAS 58 (1966), 738; *EV I*, 848.

⁵⁸ Poznámka: Kódex kánonického práva, latinsko-slovenské vydanie z r.1966, s.721 uvádza názov kongregácie Kongregácia pre semináre a študijné inštitúty.

problémy súčasnej doby a primeraným spôsobom ich vykladať všetkým ľuďom v rozličných kultúrach.

Študentov hlbšie vzdelávať vo vlastných predmetoch podľa katolíckej náuky, primerane ich pripravovať na vykonávanie rozličných služieb a podporovať stálu, čiže permanentnú formáciu kňazov v Cirkvi. V celej službe evanjelizácie poskytovať v úzkom spojení s hierarchiou veľkú pomoc cirkvám, partikulárnym aj všeobecnej, vzhľadom na ich charakter. Úlohou biskupských konferencií je starostlivo podporovať život a rozvoj cirkevných univerzít a fakúlt pre ich cirkevný význam. Iba univerzity a fakulty kánonicky zriadené a schválené Svätou stolicou, a teda riadené podľa normy tejto konštitúcie, právo udeľovať akademické stupne, ktoré majú kánonickú platnosť podľa osobitného práva Pápežskej biblickej komisie.⁵⁹ Fakulty, ktoré nie sú kánonicky zriadené ani schválené Svätou stolicou, nemôžu udeľovať akademické stupne, ktoré by mali kánonickú platnosť.

2.1.2 Akademická obec a jej vedenie

Keďže univerzita alebo fakulta tvorí obec, treba, aby všetky osoby v nej, jednotlivé alebo združené v radách, sa cítili podľa svojho postavenia zodpovedné za spoločné dobro a horlivo sa usilovali svojou prácou dosiahnuť cieľ.

Preto akademickej obci ich práva a povinnosti majú byť presne určené v štatútoch, aby boli správne vykonávané v stanovených medziach. Veľký kancelár reprezentuje Svätú stolicu na univerzite alebo fakulte a zároveň ich zastupuje pri Svätej stolici, usiluje sa o ich zachovanie a rozvoj, podporuje ich spoločenstvo s partikulárnou aj všeobecnou Cirkvou. Akademické authority sú osobné alebo kolegiálne. Osobné authority sú rektor alebo predseda a dekan.

Kolegiálne authority sú rozličné správne orgány, ako univerzitné alebo fakultné rady.

Štatúty univerzity alebo fakulty majú presne určiť mená a povinnosti akademických autorít, ako a na aký čas sú ustanovení, či obvyklým spôsobom.

a) *Učítelia*

Na každej fakulte má byť určitý počet učiteľov, najmä stálych, ktorý má zodpovedať nielen za vážnosť a rozvoj predmetov, ale aj za potrebnú starostlivosť a za prospech študentov. Sú rozličné hodnosti učiteľov, ktoré majú byť vhodne určené v štatútoch podľa stupňa prípravy, zaradenia, stability a zodpovednosti na fakulte podľa zaužívanej univerzitnej praxe na danom území.

⁵⁹ Porov.: PAVOL VI.: Apošt. motto proprio dat. *Sedula cura*: AAS 63 (1971), 665 a nasledujúce: *EV IV*, 977 a nasledujúce a PÁPEŽSKÁ BIBLICKÁ KOMISIA, Dekrét *Ratio periclitandae doctrinae*: AAS 67 (1975), 153 a nasl.: *EV V*, 794 a nasledujúce.

Štatúty majú definovať, ktoré authority majú prijímať, menovať, promovat' učiteľov, najmä ak ide o zverenie im stálej služby.

b) Študenti

Cirkevné fakulty sú otvorené pre všetkých, pre bohoslovcov aj laikov, ktorí podľa legitímneho svedectva a podľa doterajšieho spôsobu života a dosiahnutého vzdelania sú schopní, aby boli prijatí na fakultu. Aby mohol byť niekto prijatý na dosiahnutie akademických stupňov, musí sa preukázať študijným dokladom, ktorý je potrebný na prijatie na civilnú univerzitu toho územia alebo národa, kde je fakulta.

Študenti majú verne zachovávať zákony fakulty v každom nariadení a predmete - najmä študijný program, účasť na prednáškach, na skúškach - aj ostatné, čo sa týka života fakulty. Štatúty majú definovať, akú účasť majú študenti, jednotlivci alebo spoločne, na živote univerzitnej obce, v čom môžu sami prispieť ku spoločnému dobru fakulty alebo univerzity.

c) Študijný program

V študijných predpisoch nech sú presne zachovávané princípy a normy, ktoré sa vzhľadom na rôznosť materiálu nachádzajú v cirkevných dokumentoch, predovšetkým v dokumentoch Druhého vatikánskeho koncilu. Vedecká metóda, ktorá sa používa na jednotlivých fakultách, má zodpovedať vlastným požiadavkám jednotlivých vied. Aj nové didaktické a pedagogické metódy nech vhodne prispievajú k lepšiemu rozvoju osobnosti študentov a k ich aktívnej účasti na štúdiách. Normy Druhého vatikánskeho koncilu pre jednotlivé fakulty: - nech je uznaná pravá sloboda⁶⁰ v bádani aj vo vyučovaní, aby sa dosiahol skutočný pokrok v poznávaní a chápaní Božej pravdy; a zároveň nech je jasné:

a) pravá sloboda vo vyučovaní je nevyhnutne obsiahnutá v medziach Božieho slova, ako to neustále učí živé Magistérium Cirkvi;

b) pravá sloboda sa nevyhnutne opiera v bádani o pevné príľnutie k Božiemu slovu a o dispozíciu poslušnosti voči Magistériu Cirkvi, ktorému je zverená úloha autenticky vysvetľovať Božie slovo.

d) Iné fakulty

Okrem Fakulty posvätnéj teológie, kánonického práva a filozofie, kánonicky boli a môžu byť založené na dosiahnutie zvláštnych cieľov aj iné cirkevné fakulty podľa potrieb Cirkvi.

V zmysle svojho poslania sa univerzita venuje výskumu, učeníu a vzdelávaniu študujúcich, ktorí sú s učiteľmi slobodne spojení v rovnakej láske k vede. S inými univerzitami má spoločné gaudium de veritate, také drahé

⁶⁰ Porov.: DRUHÝ VATIKÁNSKY KONCIL: Pastoračná konštitúcia o Cirkvi v dnešnom svete *Gaudium et spes* 59 : AAS 58 (1966), 1080 : *EVI*, 1515.

svätému Augustínovi, totiž, onú radosť hľadať, objavovať a ďalej odovzdávať pravdu vo všetkých oblastiach ľudského poznania.

Jej významná úloha je „v duchovnej práci naozaj spájať dva poriadky, ktoré sa príliš často pokúšajú stavať proti sebe, akoby išlo o protiklady: hľadanie pravdy a istoty, že prameň pravdy už poznáme“.

2.1.3 Charakter katolíckej univerzity

Každá katolícka univerzita je ako univerzita akademickým spoločenstvom, ktoré prísnu a kritickou metódou ochrany a podpory ľudskej dôstojnosti a súčasne kultúrneho dedičstva, výskumom, učením a rôznymi službami prináša úžitok miestnym, národným a medzinárodným spoločenstvám. Má inštitucionálnu autonómiu, potrebnú na účinné plnenie svojich úloh; svojim členom zabezpečuje akademickú slobodu, pri zachovaní práv jednotlivca a spoločenstva, v záujme pravdy a všeobecného blaha.

Pretože ide o stanovenie cieľov katolíckej univerzity, prezentovať kresťanstvo vzhľadom na veľké problémy spoločnosti a kultúry v inštitucionalizovanej forme v univerzitnej oblasti, musí mať táto univerzita ako katolícka univerzita tieto podstatné znaky:

1. kresťanská orientácia nielen jednotlivých členov, ale celého univerzitného spoločenstva;
2. trvalá reflexia vo svetle katolíckej viery o stále rastúcom poklade ľudského poznania, ku ktorému sa snaží prispieť svojím dielom vlastnými štúdiami;
3. vernosť kresťanskému posolstvu podľa výkladu Cirkvi;
4. inštitucionalizovaná povinnosť slúžiť Božiemu ľudu a ľudskej rodine na ich ceste k transcendentálnemu cieľu, ktorý dáva životu zmysel.

Teológia má mimoriadne významné miesto aj pri hľadaní syntézy vedomia a dialógu medzi vierou a rozumom. Prináša príspevok aj všetkým ostatným disciplinám, ktoré si kladú otázku o zmysle vecí. Nielen tým, že im pomáha skúmať, akým spôsobom ich výsledky ovplyvňujú človeka a spoločnosť, ale aj tým, že dáva perspektívu a orientáciu, ktoré ich vlastné metódy neobsahujú. Na druhej strane dialóg s inými disciplínami a ich výsledkami obohacuje aj samotnú teológiu tým, že jej umožňuje lepšie chápať dnešné časy a teologické skúmanie približuje požiadavkám súčasnosti. Z hľadiska tohto významu teológie medzi akademickými disciplínami musí mať každá katolícka univerzita teologickú fakultu alebo prinajmenšom katedru teológie.

Primárna úloha Cirkvi je hlásať evanjelium tak, aby sa v jednotlivých ľuďoch zachovalo spojenie viery a života v sociálnom kontexte, v ktorom ľudia žijú, pracujú a stretávajú sa. Evanjelizácia zaväzuje Cirkev, aby šírila: posolstvo

radosti vo všetkých oblastiach ľudstva a jeho vplyvom samotné ľudstvo zvnútra premeniť a obnoviť... Cirkvi nejde kázaním evanjelia o obsiahnutie stále väčších území alebo stále väčších skupín národov, ale silou evanjelia o dosiahnutie zmeny kritérií posudzovania určujúcich hodnoty, oblastí záujmu, zvyklostí myslenia, prameňov inšpirácie a životných vzorov ľudstva, ktoré stoja proti Božiemu slovu a zámeru spasenia.

Každá katolícka univerzita vykonáva pre Cirkev podľa svojej vlastnej podstaty pri evanjelizácii veľkú pomoc. Ide o živé svedectvo na inštitucionálnej úrovni, preukázané Kristovi a jeho posolstvu, potrebné v kultúrach formovaných sekularizmom, alebo tam, kde Kristus a jeho posolstvo ešte nie sú známe. Popritom sa všetky aktivity katolíckej univerzity harmonicky spájajú s evanjelizačným poverením Cirkvi: výskum vo svetle kresťanského posolstva, ktorý na prospech človeka a spoločnosti prináša nové vymoženosti; vzdelávanie v kontexte viery, ktoré človeka uspôsobuje na rozumný a kritický úsudok a umožňuje mu uvedomovať si vysokú hodnotu jednotlivca; odborné vzdelanie, ktoré zahŕňa aj etické hodnoty a ochotu slúžiť jednotlivcovi a spoločnosti; dialóg s kultúrou, ktorý vedie k lepšiemu pochopeniu viery a teologický výskum, ktorý pomáha vyjadriť vieru novou rečou. Práve preto, že si Cirkev stále viac uvedomuje svoje posolstvo pri spasení celého sveta, chcela by byť s týmito zariadeniami v úzkom spojení, pretože pri šírení pravého posolstva Ježiša Krista by mali byť prítomné a účinne spolupracovať.

2.1.4 Charakteristika Všeobecných noriem

Všeobecné normy vychádzajú z Codex Iuris Canonici, sú jeho ďalším výkladom, a podľa dodatočných zákonov Cirkvi, v prípade, ak je to potrebné, bez obmedzenia práva Svätej stolice, uplatňujú svoju autoritu. Záväznú sú pre všetky katolícke univerzity a katolícke vysokoškolské zariadenia na celom svete.

Biskupské konferencie a iné orgány Katolíckej cirkvi musia Všeobecné normy používať v jednotlivých miestach a jednotlivých oblastiach v súlade s Codex Iuris Canonici a dodatočnými cirkevnými zákonmi s prihliadnutím na štatúty príslušných univerzít alebo inštitúcií a - kde je to vhodné - aj svetské právo. Po skontrolovaní Svätou stolicou platia miestne a regionálne rámcové poriadky pre všetky katolícke univerzity a katolícke vysokoškolské zariadenia regiónu, s výnimkou kresťanských univerzít a fakúlt. Tie totiž, rovnako ako kresťanské fakulty, ktoré patria ku katolíckej univerzite, podliehajú normám apoštolskej konštitúcie Sapientia christiana.

2.1.5 Charakteristika katolíckej univerzity

Katolícka univerzita je ako každá univerzita spoločenstvom študujúcich, ktoré sa zaoberá rôznymi oblasťami ľudského poznania. Venuje sa výskumu, učeniu a rôznym službám, ktoré zodpovedajú jej kultúrnej úlohe.

Katolícka univerzita orientuje svoj výskum, učenie a ostatné úlohy katolíckej univerzity na katolícke ciele, zásady a postoje a podľa toho koná. S Cirkvou je spojená určitou konštitutívnou a štatutárnou väzbou alebo záväzkami inštitúcie, ktoré za ňu prevzali zodpovední pracovníci.

Univerzitné spoločenstvo ako prirodzený výraz katolíckej svojbytnosti dokáže urobiť vieru živú vo všedných dňoch, v dôležitých okamihoch zamyslenia a modlitby. Katolícki členovia tohto spoločenstva majú možnosť osvojiť si vo svojom živote katolícke učenie a katolícky spôsob života. Dostávajú totiž povzbudenie na prijímanie sviatostí predovšetkým sviatosť Eucharistie ako najdokonalejšieho aktu spoločnej bohoslužby. Akademické spoločenstvá, v ktorých je veľa členov rôznych cirkví, cirkevných alebo náboženských spoločenstiev, budú v rámci ochrany viery rešpektovať iniciatívu na meditácie a modlitby a univerzita podporuje duchovnú starostlivosť členov univerzitného spoločenstva a predovšetkým duchovný rast tých, ktorí vyznávajú katolícku vieru. Treba uprednostňovať cesty, ktoré slúžia na zdokonalenie ľudského a odborného vzdelávania pomocou náboženských hodnôt vo svetle katolíckeho učenia, aby sa poznanie rozumu spájalo s náboženskou dimenziou života.

Na špecifickú duchovnú starostlivosť, ktorá sa vykonáva v dohode a spolupráci s duchovnou starostlivosťou spoluúčasti Cirkvi pod vedením alebo aprobáciou diecézneho biskupa, treba menovať dostatočný počet vhodných pracovníkov, kňazov, rehoľných mužov, rehoľných žien, laikov, ktorí ju budú vykonávať pre univerzitné spoločenstvo. Všetci členovia univerzitného spoločenstva sú pozvaní prijímať univerzitnú duchovnú starostlivosť a ovplyvňovať jej zámery.

2.1.6 Kooperácia

Na lepšie zvládnutie problémov dnešnej spoločnosti a na posilnenie katolíckeho charakteru inštitúcií je potrebné podporovať vo výskume a učení a pri ostatnej činnosti univerzity regionálnu, národnú a medzinárodnú spoluprácu všetkých katolíckych univerzít, cirkevných univerzít a fakúlt. Rovnakým spôsobom treba túto kooperáciu podporovať aj medzi katolíckymi univerzitami a inými univerzitami, a výskumnými a učebnými zariadeniami, verejnými i súkromnými.

Katolícke univerzity sa podľa možnosti v súlade so zásadami katolíckeho učenia zúčastňujú na verejnej príprave a projektoch národných a medzinárodných inštitúcií, ktoré sa usilujú o spravodlivosť, rozvoj a pokrok.

Záver

Úloha, ktorú Cirkev zveruje s veľkou nádejou katolíckym školám, má veľký kultúrny a náboženský význam, pretože sa dotýka budúcnosti ľudstva. Obnova, ktorú žiadajú katolícke školy, mala by ich urobiť schopnejšími šíriť Kristovo poslanie ľuďom, spoločnosti a kultúram: Každá ľudská - individuálna a spoločná - skutočnosť je vykúpená Kristom: Ľudia sú vykúpení so všetkou svojou činnosťou, ktorej najvznešenejším a človeku najvlastnejším výrazom je kultúra. Spasiteľské pôsobenie Cirkvi v rámci kultúr sa uskutočňuje v prvom rade prostredníctvom osôb, rodín a vychovávateľov... Náš Vykupiteľ Ježiš Kristus ponúka svoje svetlo a svoju nádej všetkým mužom a ženám, ktorí pestujú vedu a umenie, literatúru a nespočetné oblasti vyvinuté modernou kultúrou. Všetky deti Cirkvi si preto musia byť vedomé svojho poslania a objavovať možnosti prenikania evanjelia do prevládajúcich mentalít a hodnôt, ktoré inšpirujú rôzne kultúry a z nich vychádzajúce názory a postoje, a obnovovať ich.

2.2 Ex corde Ecclesiae

Úvod⁶¹

Katolícka univerzita má vychádzať zo srdca Cirkvi a má byť centrom tvorivej sily a šírenia vedomostí na blaho a úžitok ľudstva. Významná úloha tejto konštitúcie je „v duchovnej práci naozaj spájať dva poriadky, ktoré sa príliš často pokúšajú stavať proti sebe, akoby išlo o protiklady: hľadanie pravdy a istoty, že prameň pravdy už poznáme“.⁶² Svätý Otec prejavuje radosť aj nad tým, že mu Pán umožnil stretávať sa s rôznymi katolíckymi univerzitami s ich spoločenstvami na rôznych kontinentoch sveta. Univerzity sú živým a nádejným znamením tvorivosti kresťanského ducha všetkých ľudských kultúr. Čťou a zodpovednosťou katolíckej univerzity je venovať sa bez výhrad veciam pravdy. V nej sa žiada nezištná služba pri zvestovaní zmyslu pravdy. Katolícka univerzita sa plne venuje skúmaniu všetkých aspektov pravdy v ich základnom spojení s najvyššou pravdou - Bohom. Je povolaná skúmať bohatstvo zjavenia a prírody. Človek žije dôstojným životom len na základe svojej kultúry; a keď svoje naplnenie nájde v Kristovi, nemožno pochybovať ani o tom, že evanjelium zasiahne plodne aj pre kultúru, v ktorej človek žije. V dnešnom svete poznačenom rýchlym vedeckým a technickým pokrokom je význam

⁶¹ Porov.: HLA VATÝ, M.: *Seminárna práca zo spirituálnej teológie*. Spišská Kapitula : 2002.

⁶² JÁN PAVOL II.: *Príhovor na Katolíckom inštitúte v Paríži*, 1. júna. 1980.

a naliehavosť úloh katolíckej univerzity stále väčší. Sú vyzvané na trvalú obnovu jednak preto, že sú univerzitami a že sú katolícke.

Dokument sa obracia na všetkých, ktorí univerzity podporujú, predovšetkým biskupov, rehoľné spoločenstvá.

Dokumentom sa obraciam na celú Cirkev v presvedčení, že katolícke univerzity sú pre jej rast a rozvíjanie kresťanskej kultúry a ľudského pokroku neodmysliteľné. Predovšetkým je však vyzvané chrániť práva a slobodu týchto inštitúcií vo svetskej spoločnosti, finančne ich podporovať, poskytovať pomoc pri zakladaní nových katolíckych univerzít.

2.2.1 Charakter a poslanie

Každá katolícka univerzita svojim členom zabezpečuje akademickú slobodu pri zachovaní práv jednotlivca a spoločenstva.⁶³

Ide o stanovenie cieľov katolíckej univerzity. Pojem kultúra sa v tomto dokumente používa v dvoch významoch: v humanistickom a sociálno-historickom.

Pod kultúrou v širšom zmysle slova sa rozumie všetko to, čím človek rozvíja svoje mnohoraké duševné a telesné vlohy, čím sa usiluje poznávaním a prácou podrobiť si sám svet; čím robí ľudskejší spoločenský život tak v rodine, ako aj v celom občianskom spoločenstve.

Katolícka univerzita musí mať tieto podstatné znaky:

- kresťanská orientácia: nielen jednotlivcov, ale i celého univerzitného spoločenstva;
- trvalá reflexia: o stále rastúcom podklade ľudského poznania, snaží sa prispieť vlastnými štúdiami;
- vernosť kresťanskému posolstvu podľa výkladu Cirkvi;
- povinnosť slúžiť Božiemu ľudu a ľudskej rodinne na ceste k Bohu.⁶⁴

Katolícka univerzita je teda miesto, kde vedci metódou vlastnej každej academickej disciplíny skúmajú hĺbku pravdy vecí a prispievajú k pokladu ľudského poznania. Bádanie na katolíckej univerzite nevyhnutne zahŕňa:

snahu o integráciu poznania, dialóg medzi vierou a rozumom, etickú zodpovednosť a teologickú perspektívu.

⁶³ Porov.: DRUHÝ VATIKÁNSKY KONCIL, pastoračná konštitúcia o cirkvi v dnešnom svete *Gaudium et spes*, č. 59, (1966).

⁶⁴ Porov.: Základný dokument kongresu delegátov, *univerzité Catholique dans monde moderne*, Rím, 29. 11. 1972.

Katolícka univerzita musí byť živá jednota organických snáh, ktoré sa venujú hľadaniu pravdy. Chce podporovať integráciu týchto vedomostí, tiež sa musí osobitne venovať dialógu medzi vierou a rozumom.

Akademická disciplína uchováva vlastnú integritu a metódu skúmania, a týmto dialógom sa zistí, že ak sa koná naozaj vedeckým spôsobom, nikdy sa nedostane do skutočného rozporu s vierou (*porov. GS 36*). Medzi náboženstvom a vedou vznikajú často spory. Tu treba povedať, že všetko, čo je správne, vedecky dokázané, je i kresťanské. Čo nie je objektívne správne, nie je kresťanské. Každá pravda, vedúca človeka k vyššej dokonalosti alebo podmieňuje túto cestu a to platí aj pre pravdy prírodovedecké, matematické, sú pravdami náboženskými. Správne a optimálne sledujúce dobro všetkých ľudí, a to je Bohom chcené, nemôže byť iné v náboženstve a iné vo vede. Zanietenie túžbou po pravde je tiež čosi božského, lebo Boh je najvyššia pravda. Cirkev uznala, že cesta k pravde nejde len cez zjavenie, ale i cez rozum.

Veci človeka sa pohnú dopredu len vtedy, ak sa veda spojí so svedomím. Vedec preukáže ľudstvu skutočnú službu, keď zachová zmysel pre transcendenciu človeka voči svetu a Bohu.⁶⁵

Teológia má mimoriadne významné miesto aj pri hľadaní syntézy vedomia a dialógu medzi vierou a rozumom. Dialóg inými disciplínami a ich výsledkami obohacuje aj samotnú teológiu tým, že jej umožňuje lepšie chápať dnešné časy.

Ján Pavol II. v encyklike *Fides et ratio* píše, že viera a rozum sú dve krídla, ktorými sa ľudský duch vznáša ku kontemplácii pravdy. Boh vložil do srdca človeka túžbu poznať pravdu, lebo jej poznaním a láskou môže dosiahnuť pravdu o sebe samom.

Vo výskume a výučbe by študenti mali v rôznych disciplínach nadobudnúť také vzdelanie, aby v každej oblasti vedy, v ktorej sa chcú venovať službe spoločnosti a Cirkvi, boli naozaj odborníkmi a súčasne schopní osvedčiť pred svetom svoju vieru.

2.2.2 Univerzitné spoločenstvo

Katolícka univerzita sleduje svoje ciele aj vtedy, keď sa snaží vytvoriť naozaj ľudské a duchom Krista presiaknuté spoločenstvo. Prameň jej jednoty vychádza z oddanosti pravde.

a) Univerzitní učitelia – musia sa usilovať stále vzdelávať a obsah, predmety a výsledky každej disciplíny usporiadať do súvislého obrazu sveta.

⁶⁵ Porov.: JÁN PAVOL II.: *Príhovor na UNESCO*, 2. júna. 1980.

b) Študujúcim – je adresovaná výzva, aby si osvojili vzdelanie. Tento rast musí byť vytvorení tak, aby sa študujúci cítili povzbudení pokračovať po celý život v hľadaní pravdy a jej zmyslu.

Mnoho katolíckych univerzít založili aj rehoľné spoločnosti, ktoré sa venujú apoštolátu vyššieho vzdelávania.

Zároveň aj laici plnia dôležité úlohy v Cirkvi. Akademické spoločnosti tvoria dnes vo väčšine katolíckych univerzít laici. Práve oni sa riadia požiadavkou Cirkvi.

Budúcnosť katolíckych univerzít závisí vo veľkej miere od odbornej a veľkodušnej činnosti katolíckych laikov.

Do univerzitného spoločenstva mnohých katolíckych inštitúcií patria kolegovia a členovia z iných cirkví, cirkevných spoločenstiev alebo náboženstiev, ale aj tí, ktorí nevyznávajú žiadnu vieru. Môžu byť užitoční na základe svojich skúseností pre rozličné disciplíny.

2.2.3 Katolícka univerzita v Cirkvi

Každá katolícka univerzita ako univerzita je v neodmysliteľnom spojení s Cirkvou. Bezprostredne sa zúčastňuje na živote Cirkvi, v ktorej sídli. Preto je osobitne spojená so Svätou stolicou. Zo spojenia vyplýva: oddanosť univerzity ako inštitúcie kresťanskému posolstvu.

Katolícky členovia univerzitného spoločenstva sú povolani na osobitnú oddanosť voči Cirkvi. Od nekatolíckych sa očakáva rešpekt.⁶⁶ Biskupi majú osobitnú povinnosť podporovať katolícku univerzitu. Aj keď biskupi nezasahujú priamo do vnútorného vedenia, nemožno ich „vnímať ako pôsobenie zvonku.“⁶⁷ Aj teológia má ako veda zákonité miesto vedľa ostatných disciplín. Rozhovor medzi biskupmi a teológmi je pri úlohách vzájomne sa na seba vzťahujúcich nanajvýš potrebný.⁶⁸

2.2.4 Služobné poverenie katolíckej univerzity

Základným poverením univerzity je stále hľadanie pravdy skúmaním. Na tomto poverení sa univerzita zúčastňuje stanovením vlastných cieľov.

Katolícka univerzita učením a výskumom prináša Cirkvi pomoc: vzdeláva mužov a ženy formovaných kresťanskými zásadami, schopných žiť zrelým

⁶⁶ Porov.: DRUHÝ Vatikánsky koncil, *deklarácia o náboženskej slobode* č. 2, AAS 58 (1966).

⁶⁷ JÁN PAVOL II.: *Prihovor k vedúcim činiteľom vyššieho katolíckeho vzdelania Univerzity USA*, s. 930-931, 12. septembra 1987.

⁶⁸ Porov.: Inštrukcie o cirkevnom povolaní teológa v kongregácii pre vieroučné otázky, 24. máj 1990.

a zodpovedným spôsobom. Výsledkami svojho skúmania môže pomôcť Cirkvi odpovedať na problémy a požiadavky súčasnosti. Jej výskumná činnosť musí zahrňovať závažné problémy našich čias, ako sú hodnota ľudského života, spravodlivosť pre všetkých či ochrana prírody.

Ak treba, katolícka univerzita musí mať odvahu povedať aj nepríjemné pravdy, ktoré sú potrebné na ochranu blaha spoločnosti. Z hľadiska podpory sociálnej spravodlivosti má kresťanské zmýšľanie o službe bližným pre každú katolícku univerzitu osobitný význam; docenti ho musia prijať a študenti rozvinúť.

Každá katolícka univerzita berie zodpovednosť za konkrétny príspevok k pokroku spoločnosti, v ktorej pôsobí: môže hľadať cesty, ktorými sa univerzitné vzdelanie prístupní tým, ktorí môžu mať z neho úžitok.

2.2.5 Univerzitná duchovná starostlivosť

Je aktivita univerzity, ktorá dáva členom univerzitného spoločenstva príležitosť spájať akademické štúdium a mimoakademické oblasti s religióznymi a mravnými zásadami a utvárať si život vo viere. Univerzitné spoločenstvo dokáže urobiť vieru živú vo všedných dňoch, v dôležitých okamihoch zamyslenia a modlitby.

Univerzitná duchovná starostlivosť plní neodmysliteľnú úlohu, ktorou sa katolíckym študentom naplní ich sľub krstu: budú pripravení na aktívnu účasť na živote Cirkvi. Súlad medzi univerzitnou duchovnou starostlivosťou a inštitúciami, ktoré pod vedením biskupa alebo s jeho súhlasom pracujú v inej cirkvi, slúži na všeobecný úžitok.⁶⁹

Univerzita podporuje podľa svojho zamerania výskum kultúry, svojím učením pomáha sprostredkovať miestnu kultúru nasledujúcim generáciám. Vo vedomí toho, že ľudská kultúra je otvorená zjaveniam a transcencii, je katolícka Cirkev primárnym a špecifickým miestom na plodný dialóg medzi evanjeliom a kultúrou. Katolícka univerzita pomáha Cirkvi práve takýmto dialógom. Umožňuje jej lepšie poznávať rôzne kultúry, rozlišovať ich pravé ľudské vklady a rozvíjať prostriedky.⁷⁰

Katolícka univerzita má prihliadať na kultúry dnešného sveta a kultúrne tradície Cirkvi, aby podporovala stály a plodný dialóg medzi evanjeliom a dnešnou spoločnosťou. Katolícke univerzity sa majú snažiť rozlišovať a zväčšovať ciele a protirečenia dnešnej kultúry, a pokúšať sa zvyšovať jej schopnosť. Odporúča sa vhodným skúmaním zistiť, aký vplyv majú moderné technológie a predovšetkým médiá na ľudí, rodinu, inštitúcie a kultúru vôbec.

⁶⁹Porov.: CODEX IURIS CANONICI popisuje úlohy biskupa voči študentom univerzity takto: „Diecézny biskup má veľkú pastoračnú starostlivosť o študentov aj zriadením farnosti alebo aspoň pomocou kňazov, trvalo na to určených, a má sa postarať, aby pri univerzitách, aj nekatolíckych, boli katolícke univerzitné strediská, ktoré by mládeži poskytovali pomoc, predovšetkým duchovnú“ (CIC, kán. 813).

⁷⁰Porov.: DRUHÝ Vatikánsky koncil, pastoračná konštitúcia o Cirkvi v súčasnom svete *Gaudium et spes*, č. 58: AAS 58(1966), s. 1079.

Oblasť osobitného záujmu katolíckej univerzity je dialóg medzi kresťanským myslením a modernými vedami. Jedinečným spôsobom prispieva k zviditeľneniu prednosti ducha, ktorí sa v nebezpečí apatie nikdy nesmie začať venovať niečomu celkom inému ako skúmaniu pravdy.⁷¹

2.2.6 Evanjelizácia

Primárna úloha Cirkvi je hlásať evanjelium tak, aby sa v jednotlivých ľuďoch zachovalo spojenie viery a života v sociálnom kontexte, v ktorom ľudia žijú, pracujú a stretávajú sa. Každá katolícka univerzita vykonáva pre Cirkev podľa svojej vlastnej podstaty pri evanjelizácii veľkú pomoc. Ide o živé svedectvo na inštitucionálnej úrovni, preukázané Kristovi a jeho posolstvu, také potrebné v kultúrach formovaných sekularizmom alebo tam, kde Kristus a jeho posolstvo ešte nie sú známe. Cirkev si stále viac uvedomuje svoje posolstvo pri spasení celého sveta: chcela by byť s týmito zariadeniami v úzkom spojení, pretože pri šírení pravého posolstva Ježiša Krista by mali byť prítomné a účinne spolupracovať.⁷²

Zväčša sa ľudia správajú podľa módy, podľa bežnej verejnej mienky, ktorá je často povrchná. Keď mysliteľ, génius, prorok prichádza s nejakým novým názorom, priečiacim sa bežnej verejnej mienke, pokladajú ho za blázna, čudáka a nenormálneho. Často sa stáva, že práve tieto „bláznovstvá“ odhaľujú nové pravdy, otvárajú oči pre nové perspektívy ukazujúce spásu. V tomto zmysle treba rozumieť aj slová sv. Pavla, keď hovorí: „Boh si zvolil práve to, čo je svetu bláznivé, aby zahanbil múdrych“ (1 Kor 1,27).

Za najväčšie bláznovstvo ľudia pokladali bláznovstvo kríža. Sv. Pavol v tejto súvislosti hovorí: „Židia žiadajú znamenia a Gréci hľadajú múdrosť, my však ohlasujeme ukrižovaného Krista, pre Židov pohoršenie, pre pohanov bláznovstvo, ale pre povolaných, tak Židov ako i Grékov, Krista – Božiu moc a Božiu múdrosť. Lebo čo je u Boha bláznivé, je múdrejšie ako ľudia, a čo je u Boha slabé, je silnejšie ako ľudia“ (1 Kor. 1,22–25). Cesta ku šťastiu a ku všetkým hodnotám ide cez obete, prácu, kríže, hrdinské premáhanie ťažkostí, utrpenie, cez vernosť Božím prikázaniam, zásadám krásnej ľudskosti, cez vernosť k tomu, čo je správne, božské.

Záver

Úloha, ktorú Cirkev zveruje s veľkou nádejou katolíckym univerzitám, má veľký kultúrny a náboženský význam, pretože sa dotýka budúcnosti ľudstva. Obnova, ktorú žiadajú katolícke univerzity, má ich urobiť schopnejšími šíriť Kristovo posolstvo ľuďom, spoločnosti a kultúram.

⁷¹ Porov.: PAVOL VI.: *Prihovor k delegátom medzinárodnej federácie katolíckej univerzity*, 27. 11. 1972.

⁷² Porov.: PAVOL VI.: *Prihovor k prezidentom a rektorom jezuitských univerzít*, 6. 8. 1975.

2.3 Universi dominici gregis

Úvod⁷³

Pastierom celej Katolíckej cirkvi má byť rímsky biskup, pápež, Petrov nástupca, ktorý túto úlohu dostal od Pána Ježiša. Pre vznešenosť, no najmä pre dôležitosť zverenej úlohy sa viacerí pápeži pokúsili, spomenieme pápežov Pia X., Pia XI., Pia XII., Jána XXIII. a Pavla VI., ktorí svojou mocou čo najlepšie stanovovali priebeh voľby nástupcu sv. Petra.

S vedomím zodpovednosti túto úlohu zobral na seba aj Ján Pavol II. a vydaním konštitúcie *Universi dominici gregis* zaviedol nový poriadok voľby pápeža.

Vo svojej konštitúcii potvrdzuje mnoho z tisícročnej praxe Cirkvi a čerpá aj z dokumentov svojich predchodcov. Potvrdzuje voľbu pápeža kardinálmi zo všetkých kontinentov. Týmto bremenom, ako sám hovorí, nezaťažuje kardinálov, ktorí dosiahli 80-ty rok života. Zároveň ich vyzýva, aby počas voľby viedli Boží ľud k modlitbe za jej priebeh i za nového pápeža.

Ako dôležité potvrdzuje aj konkláve, aby voľba prebiehala v čo najväčšom poriadku a uzobraní.

Potvrdzuje aj čo najprísnejšie zachovávanie tajomstva ohľadom voľby. Aj samotnú formu pápež upravil a ako jedinú vhodnú zaviedol tajnú voľbu.

2.3.1 Uprázdnenie apoštolského úradu

Dokument stanovuje právomoci kardinálskeho kolégia počas uprázdnenia apoštolského stolca. Kolégium nemá právo rozhodovať v otázkach, v ktorých môže rozhodovať iba pápež. Vedie Cirkev v otázkach, ktoré nestrpia odklad. Pripravuje všetko potrebné pre voľbu pápeža. Nesmie nijakým spôsobom disponovať právami apoštolského stolca. Taktiež nesmie korigovať, meniť, alebo dišpenzovať zákony vydané pápežom. Má rozhodovať v prípade pochybnosti o predpisoch a ich interpretácii pri voľbe pápeža, pričom postačuje väčšinový názor. Pri neodkladných problémoch vydáva nariadenia schválené väčšinou.

⁷³ Porov.: MARHEFKA, J.: *Semestrálna práca zo spirituálnej teológie*. Spišská Kapitula : 2002.

2.3.2 Kongregácie kardinálov na prípravu voľby pápeža

Generálna kongregácia je celé kolégium kardinálov. Mimoriadnu kongregácia tvoria kardinál komorník Rímskej cirkvi a traja kardináli volení na dobu troch dní.

Mimoriadna kongregácia vybavuje bežné otázky, závažnejšie predkladá generálnej kongregácii. Čo sa na mimoriadnej kongregácii schválilo, môže sa pozmeniť len na generálnej kongregácii väčšinou hlasov. Hlasovanie v dôležitých záležitostiach prebieha tajnou formou.

Prípravné generálne kongregácie prebiehajú každý deň. Všetci kardináli musia zložiť prísahu formulou nachádzajúcou sa v článku č. 12 tejto konštitúcie. Na prvých kongregáciách sa musí zabezpečiť dôstojný pohreb pápeža a správny priebeh voľby jeho nástupcu.

2.3.3 O niektorých úradoch počas uprázdnenia apoštolského stolca

Smrťou pápeža odstupujú všetci predstavení dikastérií Rímskej kúrie. Vo funkcii ostávajú len kardinál sekretár, kardináli prefekti, kardinál vikár Rímskej diecézy, kardinál kňaz Vatikánskej baziliky a generálny vikár Vatikánu.

Ak sú v čase smrti pápeža a pred voľbou voľné úrady komorníka Svätej rímskej kúrie, alebo veľkého penitenciára, kolégium zvolí kardinálov do týchto funkcií.

Komorník Svätej rímskej cirkvi musí oficiálne konštatovať smrť pápeža, zapečatiť pracovňu a komnaty zomrelého pápeža, vykonáva nariadenia týkajúce sa pochovania pápeža a so súhlasom kolégia sa stará o to, čo si vyžadujú okolnosti na ochranu práv apoštolského stolca.

Dekan kardinálskeho kolégia podáva správu o pápežovej smrti všetkým kardinálom.

Tí, ktorí ostávajú vo svojich funkciách, sa za ne zodpovedajú kolégiu kardinálov

Pri právomoci dikastérií Rímskej kúrie počas uprázdnenia apoštolského stolca sa stanovuje, že Najvyšší súdny dvor apoštolskej signatúry a súdny dvor Rímskej rotý riešia i naďalej svoje právne prípady.

2.3.4 Pohrebné obrady za rímskeho pápeža

Po smrti pápeža kardináli počas deviatich dní slávia za neho tryznu. Ak pápež zomrel mimo Ríma, je úlohou kardinálskeho kolégia postarať sa o prevoz mŕtveho pápeža.

Nie je dovolené žiadnym spôsobom zaznamenávať pápeža na smrteľnej posteli a po jeho skone.

2.3.5 Voľba rímskeho pápeža

Právo voliť majú len kardináli, ktorí nedosiahli osemdesiaty rok života. Počet voličov nesmie byť vyšší ako stodvadsať. Žiadny prebiehajúci koncil, či synoda nemajú právo voliť pápeža a musia pozastaviť všetku svoju činnosť. Voliť môže aj len kreovaný kardinál. Voliť však nesmie zosadený kardinál. Kardináli musia čakať plných pätnásť dní na neprítomných. Každý kardinál oprávnený voliť musí prijať oznámenie o zvolaní a dostaviť sa na stanovené miesto.

Ak niektorý kardinál odmieta vstúpiť do Vatikánu, pokračuje sa vo voľbe, no neumožní sa mu ďalší prístup. To však neplatí, ak mu bol uznaný závažný dôvod kardinálskym kolégiom.

Volebné miesto a osoby s prístupom voliť na základe svojho úradu. Od ustanovenia voľby až po oznámenie verejnosti sa uzatvoria priestory Domu Sanctae Martae a najmä Sixtínska kaplnka.

Kardináli oprávnení voliť sa musia počas voľby zdržať komunikácie prostredníctvom iných prostriedkov s osobami, ktoré nemajú nič do činenia s voľbou.

Osoby, ktoré sa stretnú s kardinálom voličom sa nesmú akýmkoľvek spôsobom s ním zhovárať. Všetky osoby pre službu, napríklad pri stole, musí schváliť mimoriadna kongregácia. Zároveň musia zložiť prísahu mlčanlivosti nachádzajúcu sa v čl. 48 tejto konštitúcie.

2.3.6 Začiatok voľby

Na pätnásty deň po pápežovej smrti sa kardináli voliči zhromaždia v Bazilike sv. Petra na eucharistickom slávení. Popoludní sa v procesii za spevu Veni Creator odoberú z apoštolského paláca do Sixtínskej kaplnky. Je potrebné vykonať kontroly, aby v priestoroch Sixtínskej kaplnky neboli nainštalované audiovizuálne pomôcky.

Kardináli musia predniesť prísahu podľa ustanovenia v čl. 9. Po skončení prísahy nepatriaci ku konkláve opustia Sixtínsku kaplnku.

2.3.7 Zachovanie tajomstva o celom priebehu voľby

Kardináli sa majú zdržať akejkoľvek korešpondencie a rozhovorov s osobami nepripustenými do rezervovaných budov. Nesmú prijímať ani posielat' mimo Vatikánu žiadne správy.

Osoby, ktoré vykonávajú službu v súlade s čl. 46 za porušenie tajomstva na seba vzťahujú trest exkomunikácie.

Žiadny kardinál nesmie podávať informácie o rokovaniach a hlasovaniach. Zachovanie tajomstva ostáva aj po voľbe. Kardináli nesmú so sebou prinášať

žiadne prístroje na reprodukciu obrazu alebo zvuku. Ak by také prístroje boli k dispozícii, nesmú sa použiť.

2.3.8 Priebeh voľby

Na zvolenie pápeža sú potrebné dve tretiny a jeden hlas. Každý deň sú dve kolá voľby a to dopoludnia a popoludní.

Tri fázy hlasovania. Predstupeň hlasovania zahŕňa rozdanie lístkov, vylosovanie pomocníkov pri voľbe, infirmárov a skrutátorov, spolu 9 kardinálov.

Vlastné volebné kolo pozostáva z vrhodenia lístkov do urny, zozbieranie lístkov od chorých, z premiešania a spočítania lístkov, ak neseďí počet lístkov s počtom kardinálov, musia sa ihneď spáliť a zo spočítania hlasov.

Záver voľby a vyhodnotenie hlasov, kontrola hlasov, spálenie hlasovacích lístkov.

S hlasovacími lístkami sa spália aj všetky zozbierané poznámky kardinálov. Kardinál komorník Svätej rímskej cirkvi vyhotovuje správu, ktorá sa zapečatí a uloží do archívu.

Po neúspešnom volebnom kole sa ihneď pristupuje k druhému volebnému kolu. Ak sa kardináli do troch dní nezhodnú na osobe, ktorú treba voliť, necháva sa im jeden deň na modlitbu a rozhovory. Ak je však aj ďalších 7 kôl neúspešných, nasleduje ďalšia prestávka. Celý proces sa môže viackrát opakovať.

Ak sú hlasovania neúspešné, komorník povoláva kardinálov, aby dal najavo, akou cestou sa treba uberať. Ak sa začne rozhodovať medzi dvoma, najviac zastúpenými v predchádzajúcom kole, musí byť voľba tiež absolútnou väčšinou.

Ak voľba neprebehla touto formou, podľa týchto predpisov, je neplatná a zvolený nemá žiadny právny nárok. Podľa týchto predpisov treba postupovať aj po odstúpení pápeža.

2.3.9 Načo je potrebné dbať pri voľbe pápeža a čoho sa treba vystríhať

Za spáchanie simonie pri voľbe na seba vinní zvolávajú trest exkomunikácie. Pod trestom exkomunikácie je zakázaný každý zásah zvonku. Zakazujú sa akékoľvek záväzky, ktoré obmedzujú dať hlas jednému či viacerým kandidátom. Každý taký záväzok je neplatný.

Kardináli nemajú voliť na základe antipatií, strachu, ale majú touto voľbou sledovať Božiu slávu.

Celá Cirkev má zotrvať na modlitbe za voľbu pápeža na čele s kardinálmi, ktorí sa jej nemôžu zúčastniť.

Svätý Otec v článku 68 vyzýva a povzbudzuje zvoleného pápeža, aby sa nevzdával úradu na základe strachu, ale aby ho v pokore prijal.

2.3.10 Prijatie voľby, proklamácia a začiatok úradovania nového pápeža

Po voľbe sa zvoleného opýta kardinál dekan: „Prijímaš kánonickú voľbu za pápeža?“ Po jeho odpovedi sa opýta znovu: „Aké chceš mať meno?“ Pápežský majster ceremoniár o tom vyhotoví správu.

Ak je zvolený biskupom, po prijatí voľby sa ihneď stáva biskupom Rímskej cirkvi. Ak ním nie je, musí ihneď prijať vysviacku.

Po vybavení ostatných formalít kardináli vzdajú hold a urobia sľub poslušnosti novému pápežovi.

Kardinál diakon oznámi meno nového pápeža ľudu. Pápež udelí požehnanie Urbi et Orbi. Konkláve sa končí ihneď po prijatí voľby. Zvolený pápež sa usídli v Arcibazilike v Lateráne.

Záver

Pápež Ján Pavol II. v promulgácii vyhlásil za neplatné všetky konštitúcie a ustanovenia, ktoré vydali pápeži v oblasti voľby. Taktiež za neplatné a bezcenné vyhlasuje všetko vedome i nevedome podniknuté proti tejto konštitúcii.

Konštitúcia bola vydaná dňa 22. februára na sviatok Katedry sv. Petra roku 1996 pápežom Jánom Pavlom II. v 18. roku jeho pontifikátu.